

Schoolondersteuningsprofielen binnen PPO-NK

Rapport

Datum: Maart 2018

Auteur: Petra van Dodewaard MSc

Inhoudsopgave

1. Aanleiding.....	3
2. Methode van onderzoek	4
2.1 Onderdeel 1: opstellen overzicht	4
2.2 Onderdeel 2: relatie tussen behoeften en aanpakken.....	5
3. Resultaten.....	6
3.1 Overzicht	6
3.2 Alkmaar-Noord	7
3.3 Alkmaar-Oost.....	9
3.4 Alkmaar-Zuid	11
3.5 Bergen	12
3.6 Heiloo	14
3.7 Langedijk.....	16
3.8 Heerhugowaard-Zuid.....	17
3.9 Heerhugowaard-Noord	19
4. Conclusie en Discussie.....	21
Bronvermelding.....	23
Bijlagen	23

1. Aanleiding

Elke school is wettelijk verplicht een ondersteuningsprofiel vast te stellen. Deze kan worden gedefinieerd als *'een beschrijving van de voorzieningen die op de school zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven.'* In het schoolondersteuningsprofiel (SOP) formuleert de school dus de ondersteuning die zij kan verzorgen op het gebied van passend onderwijs. De invulling van het schoolondersteuningsprofiel hangt af van de expertise die aanwezig is op een school en de afspraken die binnen het samenwerkingsverband zijn gemaakt.

De basisondersteuning beschrijft het niveau dat van alle scholen uit het samenwerkingsverband verwacht wordt. Afspraken hierover worden op het niveau van het samenwerkingsverband gemaakt en gelden voor alle deelnemende scholen. De basisondersteuning heeft betrekking op onderwijsinhoudelijke aanpakken en op de kwaliteit van de ondersteuningsprocessen in de school. De extra ondersteuning beschrijft de specifieke mogelijkheden van individuele scholen, die verder gaan dan de afspraken die gemaakt zijn over de basisondersteuning (PO raad, 2012).

Op verzoek van het samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Noord-Kennemerland zijn alle beschikbare schoolondersteuningsprofielen van de scholen binnen het samenwerkingsverband geanalyseerd. Hierbij stonden de volgende vragen centraal:

1. Welke gegevens zijn er in de schoolondersteuningsprofielen opgenomen wat betreft de uitgangssituatie, behoeften en beschikbare aanpakken van de scholen?

Het betreft de volgende onderdelen:

- Onderwijs/leerlingen
 - Ouders/thuissituatie
 - Sociaal netwerk
2. Wat is de relatie tussen de aanwezige behoeften en de beschikbare aanpakken op scholen binnen de acht werkgebieden van het samenwerkingsverband PPO-NK?

Dit onderzoek wordt gekenmerkt door haar oriënterende karakter. Dit is de eerste keer dat er een poging gedaan is om binnen dit samenwerkingsverband de aangeleverde schoolondersteuningsprofielen naast elkaar te leggen.

Om de eerste vraag te beantwoorden is een dataoverzicht gemaakt waarin de informatie uit de schoolondersteuningsprofielen is gekwantificeerd, waarbij per school de gevraagde aspecten uit het schoolondersteuningsprofiel uiteen zijn gezet. Vervolgens is dit dataoverzicht gebruikt om de tweede vraag te beantwoorden.

Hoe deze informatie uit de schoolondersteuningsprofielen is gekwantificeerd is te lezen in hoofdstuk 2: methode van onderzoek. In het derde hoofdstuk zijn de analyseresultaten van de schoolondersteuningsprofielen per werkgebied beschreven. Tot slotte volgt het hoofdstuk 'conclusie en discussie' met daarin de beperkingen van het onderzoek en de daaruit voortvloeiende aanbevelingen.

2. Methode van onderzoek

2.1 Onderdeel 1: opstellen overzicht

Het samenwerkingsverband PPO-NK heeft een format voor het opstellen van een ondersteuningsprofiel ontworpen; scholen waren vrij dit format te gebruiken of hier van af te wijken (zie bijlage A). Om de vragen van het samenwerkingsverband te kunnen beantwoorden, is een overzicht opgesteld waarin de informatie uit alle schoolondersteuningsprofielen werd opgenomen. Bij het opstellen van dit dataoverzicht was het door het samenwerkingsverband opgesteld SOP-format leidend. Het overzicht is vervolgens uitgebreid aan de hand van de gegevens die in de schoolondersteuningsprofielen werden aangetroffen. Op het moment dat bij een school een betreffende aanpak werd beschreven, dan werd dat gecodeerd als *aanwezig* in het dataoverzicht.

In onderstaande tabel is de opzet van het overzicht in hoofdlijnen weergegeven, met een verwijzing naar het betreffende onderdeel uit het SOP-format.

Tabel 1. Overzicht van onderdelen en subcategorieën in dataoverzicht.

Deel:	Subcategorie:	Onderdeel SOP-format:
A. De Ausgangssituatie van de school (met gegevens uit de schooljaren 2015-2016 / 2016-2017)	onderwijs/leerlingen	3.2.1
	ouders/thuissituatie	3.2.2
	sociaal netwerk	3.2.3
B. De behoeften (indien scholen die expliciet benoemen)	onderwijs/leerlingen	3.2.1
	ouders/thuissituatie	3.2.2
	sociaal netwerk	3.2.3
C. De beschikbare aanpakken (a.d.h.v. 10 cluster van onderwijsbehoeften)	onderwijs/leerlingen	4

Het overzicht is opgesteld in overleg met de beleidsmedewerker en directeur van het samenwerkingsverband. Daarbij is een aantal schoolondersteuningsprofielen doorgenomen, om tot overeenstemming te komen over welke informatie wel en niet moest worden opgenomen in het overzicht. Bij de verdere uitvoering van de kwantificatie en analyse bleven bepaalde keuzes van de onderzoeker arbitrair; de ondersteuningsprofielen verschillen onderling soms sterk van elkaar, en niet alle kwalitatieve informatie liet zich gemakkelijk kwantificeren. Hier volgt een beschrijving van de belangrijkste keuzes die door de onderzoeker gemaakt zijn:

- In het overzicht is met name de schoolspecifieke informatie opgenomen. Aanpakken met betrekking tot bijvoorbeeld het contact met ouders zijn wel opgenomen in de schoolondersteuningsprofielen, maar veelal in standaardteksten (voor alle scholen hetzelfde). Daarom is ervoor gekozen dit niet op te nemen in de analyse, maar vooral de onderdelen op te nemen waarin scholen van elkaar verschillen.
- De onderdelen ouders/thuissituatie en sociaal netwerk zijn niet volledig opgenomen omdat dit veelal kwalitatieve beschrijvingen waren, of gegevens die op de gehele gemeente van toepassingen waren (bv. van Buurtmonitor) en niet specifiek op de wijk waarin de school staat. Bij deze onderdelen was het lastig om schoolspecifieke data op te kunnen nemen.
- Bij de aanpakken (onderdeel C) is besloten om aanpakken die als regulier onderdeel van het onderwijs (basiskwaliteit) kunnen worden gezien niet op te nemen. Ook procesaspecten als HGW en manier van contact onderhouden met ouders zijn niet opgenomen in de analyse, omdat dit veelal standaardteksten betroffen. Wel opgenomen zijn bijvoorbeeld specifieke methoden die de school inzet voor bepaalde leerlingen of extra ondersteuning die zij biedt (zie onderstaande tabel).

Tabel 2. Voorbeelden van wel en niet opgenomen informatie in dataoverzicht.

Onderwerp	Voorbeeld <i>niet</i> opgenomen	Voorbeeld <i>wel</i> opgenomen
Methoden	<i>Veilig Leren Lezen, Estafette</i>	<i>Ralfi, Connect, Taal in Blokjes Methodes gedrag/SEO-ontwikkeling</i>
Aanpak m.b.t. structuur	<i>In de onderbouw is een gestructureerde leeromgeving/onderwijsleersituatie ingericht in hoeken, met een visualisatie van het hoe en wat per hoek.</i>	<i>Elke klas heeft een concentratiecabine waarbij op klittenband het dagritme, de taken of afspraken opgehangen worden.</i>
Signaleren	<i>De leerkrachten signaleren leerlingen met rekenproblemen tijdig door systematisch rekengesprekken te voeren en toetsen te analyseren.</i>	<i>Wij nemen in groep 4 en 6 de NSCCT af om onderpresteerders te signaleren.</i>
Aanpak m.b.t. executieve vaardigheden	<i>De school voorziet regelmatig in het spelen van gezelschapsspelen en de leerkracht neemt hierbij een coachende houding aan.</i>	<i>De groepen 7 en 8 krijgen een training executieve vaardigheden.</i>
Protocollen	<i>Gedrag* Medisch handelen*</i> * Op vrijwel alle scholen aanwezig	<i>Protocol Leesproblemen en dyslexie** Protocol ERWD**</i> ** Nog niet op alle scholen aanwezig

In het dataoverzicht staat wat de scholen kunnen bieden in het kader van passend onderwijs, op basis van wat in de schoolondersteuningsprofielen staat. Dit wil niet per se zeggen dat de andere scholen dit niet aanbieden, maar dat zij het in ieder geval niet hebben opgenomen in hun schoolondersteuningsprofiel. Het dataoverzicht is niet teruggelegd bij de scholen voor feedback. Er is bij deze analyse dus geen sprake geweest van hoor en wederhoor.

Wanneer wordt gesproken over het aantal aanpakken dat scholen hebben opgenomen, betreft dit de concrete aanpakken die zijn meegenomen in de analyse. In de meeste gevallen zijn daarnaast ook nog andere zaken beschreven bij de betreffende onderdelen, die zijn hier echter buiten beschouwing gelaten.

2.2 Onderdeel 2: relatie tussen behoeften en aanpakken

Om de tweede vraag te beantwoorden zijn de volgende gegevens uit het overzicht gebruikt:

Tabel 3. Gebruikte gegevens uit dataoverzicht voor beantwoording van onderzoeksvraag 2.

Deel:	Gebruikte gegevens:	Type informatie:
A. De uitgangssituatie van de school	Gegevens over geboden extra ondersteuning	<i>Percentage leerlingen 2016-2017</i>
B. De behoeften	Onderwijsbehoeften die voortkomen uit de analyse van de school	Wel/niet genoemd
C. De beschikbare aanpakken	Aanpakken die de school beschreven	<i>Aantal genoemde aanpakken</i>

Deze informatie werd aan de hand van de tien clusters van onderwijsbehoeften per werkgebied met elkaar vergeleken. Zie hoofdstuk 3 voor de resultaten van deze analyse.

3. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het uitgevoerde onderzoek beschreven. De eerste paragraaf betreft een algemeen overzicht van de analyses en een beknopte beschrijving per onderdeel.

In de daarna volgende paragrafen is per werkgebied per cluster van onderwijsbehoeften beschreven welke gegevens aanwezig zijn wat betreft de geboden ondersteuning, de behoeften en de beschikbare aanpakken van de scholen.

3.1 Overzicht

In totaal zijn van 77 scholen/locaties de schoolondersteuningsprofielen geanalyseerd. Van de overige scholen was op het moment van analyseren nog geen schoolondersteuningsprofiel beschikbaar. Door ca. 80% van de scholen is het format van PPO-NK gebruikt. Daarbij zijn er grote verschillen in de mate waarin het hele format is ingevuld. Gemiddeld waren de ondersteuningsprofielen 23 pagina's lang, de kortste was 13 pagina's en de langste 35 pagina's lang.

In het overzicht zijn telkens nieuwe categorieën toegevoegd op basis van de informatie die in de schoolondersteuningsprofielen stond. Uiteindelijk zijn er ca. 300 verschillende categorieën opgenomen. In onderstaande tabellen zijn het aantal categorieën per onderdeel weergegeven, evenals een percentage van het aantal cellen uit het overzicht waarin een waarde kon worden ingevuld.

Tabel 4. Aantal categorieën en percentage ingevuld cellen per onderdeel.

Onderdeel:	Aantal categorieën (ca.)	Ingevulde cellen (ca.)
A: Uitgangssituatie	150	19%
B: Analyse behoeften	60	7%
C: Beschikbare aanpakken	90	19%
Totaal	300	17%

Onderdeel A: Uitgangssituatie

Onderdeel A bestaat uit drie subcategorieën (zie tabel 1) en is het meest uitgebreide onderdeel van het overzicht. Dit komt doordat in de subcategorieën onderwijs/leerlingen en ouders/thuissituatie allerlei verschillende typen kengetallen zijn opgenomen, die allen als aparte categorieën aan het overzicht zijn toegevoegd.

In het format van PPO-NK zijn bij de subcategorie 'sociaal netwerk' geen in te vullen kengetallen bepaald. Dit onderdeel is dan ook verschillend ingevuld door scholen en betrof vooral kwalitatieve informatie. In het overzicht zijn bij dit onderdeel vooral onderdelen uit de volgende categorieën opgenomen: de samenwerking met ketenpartners (bv. de bouw van een IKC); de wijk (gemêleerd samengesteld, type woningen, veel/weinig problemen) en aanbod van sport, spel en cultuur.

Onderdeel B: Analyse behoeften

Ook onderdeel B bestaat uit drie subcategorieën. De behoeften op het gebied van onderwijs/leerlingen zijn door een deel van de scholen beschreven aan de hand van de clusters van ondersteuningsbehoeften, daarnaast hebben sommige scholen andere behoeften toegevoegd.

De behoeften in de categorie ouders/thuissituatie gaan met name over betrokkenheid, communicatie en ondersteuning/begeleiding op het gebied van opvoeding en schoolse zaken. Behoeften bij de

subcategorie 'sociaal netwerk' gaan met name over de samenwerking met ketenpartners en het aanbod (bijvoorbeeld op het gebied van cultuur of taal).

Onderdeel C: Beschikbare aanpakken

In onderdeel C zijn de beschikbare aanpakken weergegeven aan de hand van de tien clusters van ondersteuningsbehoeften (zie volgende paragrafen voor een beschrijving van deze resultaten per werkgebied).

3.2 Alkmaar-Noord

Van 13 scholen in werkgebied Alkmaar-Noord is een ondersteuningsprofiel geanalyseerd, 11 daarvan hebben het format van PPO-NK gebruikt.

1. Gestructureerde leeromgeving
 - 9 van de 13 scholen hebben aangegeven dat ze het afgelopen schooljaar extra ondersteuning hebben geboden aan leerlingen binnen het cluster gestructureerde leeromgeving, variërend van 2% tot 29% van de leerlingpopulatie.
 - 5 scholen noemen dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van de meeste scholen (n=9) is 1 aanpak opgenomen in het dataoverzicht, dit betreft in de meeste gevallen de aanwezigheid van materialen/methodieken voor werkhouding en taakgerichtheid (bv. gebruik van koptelefoons, study-buddy's etc.), of de aanwezigheid van afgezonderde werkplekken.
2. Ondersteunende leeromgeving
 - 8 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, bij alle scholen betrof het minder dan 5% van de leerlingpopulatie die ondersteuning kreeg.
 - 4 scholen noemen dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school, dit zijn ook scholen die vorig schooljaar extra ondersteuning hebben geboden.
 - Van de meeste scholen is 1 aanpak opgenomen (n=10), namelijk de aanwezigheid van aangepaste remediërende methoden, materialen en/of software. Daarnaast beschikt 1 school ook over een leerspecialist.
3. Uitdagende leeromgeving
 - 7 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, variërend van 1% tot 14% van de populatie.
 - 3 scholen noemen dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van de meeste scholen (n=10) zijn 2 of 3 aanpakken opgenomen. Dit betreft de aanwezigheid van aangepaste remediërende methoden, materialen en/of software, een plusklas/verrijkingsklas (n=6) en het werken met een signaleringsinstrument en/of protocol voor hoofdbegaafdheid (veelal SIDI-3). 3 scholen toetsen deze leerlingen vooruit. 1 school beschrijft bij dit onderdeel dat zij bewegen integreren als vast onderdeel van de les en daarvoor over verschillende typen werkplekken beschikken.
4. Taalrijke leeromgeving
 - 7 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, variërend van 2% tot 23% van de populatie.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van de meeste scholen (n=9) is 1 aanpak opgenomen. Meest genoemd zijn ondersteuning door gebaren (n=5), beschikbaarheid van aangepaste materialen (n=2), een taalspecialist (n=2) en specifieke ondersteuning van NT2-leerlingen (n=2). Van 1 school zijn 4 aanpakken opgenomen, waaronder screening van kleuters en een kleuterplusklas.

5. Gedragsinterventietechnieken

- 9 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, variërend van 3% tot 18% van de populatie.
- 4 scholen noemen dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school, dit zijn allen scholen die het afgelopen jaar aan ca. 5% van de leerlingen ondersteuning hebben geboden binnen dit cluster.
- De meeste scholen beschrijven 2 tot 3 aanpakken binnen dit cluster, dit zijn voornamelijk de inzet van 1 of meerdere methodes (bv. DVS, Grip op de groep) en het monitoren van de sociaal-emotionele ontwikkeling. 5 scholen geven SoVa- of Kanjertraining. 1 school beschikt over een gedragspecialist en anti-pestcoördinator. Dit is een school die aangeeft geen ondersteuning te hebben geboden en geen expliciete behoefte heeft op dit gebied.

6. Verrijkt leesonderwijs

- 7 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, bij 5 scholen gaat dit om enkele procenten, de andere 2 scholen noemen respectievelijk 15% en 25%.
- 1 school noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school. Dit is de school die het afgelopen jaar aan 25% van de leerlingen extra ondersteuning heeft geboden.
- Gemiddeld beschrijven scholen 5 aanpakken binnen dit cluster, waarbij er 1 school is die 13 aanpakken beschrijft. Bijna alle scholen beschikken over een protocol voor leesproblemen en dyslexie en over aanvullende methoden en materialen (Ralfi, Connect, Taal in Blokjes). Daarnaast zijn de volgende aanpakken het meest beschreven: aanvullende materialen voor dyslectische leerlingen (bv. spraak- en luistersoftware) (n=7); het zorgen voor/zichtbaar maken van compensatie en dispensatie bij dyslexie (n=6); samenwerking met de bibliotheek (bibliotheek consulent) (n=6).

7. Verrijkt rekenonderwijs

- 7 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, variërend van 1% tot 16% van de populatie.
- Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
- Van de meeste scholen zijn 1 (n=5) of 2 (n=3) aanpakken opgenomen. Dit gaat meestal om de aanwezigheid van een rekenspecialist/-coördinator en de aanwezigheid/het gebruik van het dyscalculie-/ERWD-protocol.

8. Aangepaste leeromgeving

- 7 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, het gaat dan in de meeste gevallen om ca. 1% van de leerlingpopulatie.
- Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
- Gemiddeld worden ca. 4 aanpakken/mogelijkheden omschreven (variërend van 1 tot 6 aanpakken per school). Naast rolstoeltoegankelijkheid (alle scholen) gaat het om de beschikbaarheid van aangepaste materialen (n=5), rustige ruimtes (n=6), motorische ondersteuning (n=5), aanpassingen/expertise voor leerlingen met auditieve (n=4) of visuele (n=2) beperkingen. Vier scholen geven aan dat overige aanpassingen in overleg mogelijk zijn.

9. Executieve functies

- 7 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, variërend van 2% tot 25% van de populatie.
- 1 van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
- Van 3 scholen is 1 aanpak opgenomen, het gaat daarbij om het gebruik van het programma Kids Skills.

10. Overig

- Als overige ondersteuningsbehoeften zijn genoemd: de inzet van zintuigen bij het leren (n=4) en een voorspelbare leeromgeving en leerkracht (n=1).
- Als overig aanpak heeft 1 school materialen/methoden voor hechtings-, pleeg- en rouwproblematiek.

3.3 Alkmaar-Oost

Van 15 scholen in werkgebied Alkmaar-Oost is een ondersteuningsprofiel geanalyseerd, 11 daarvan hebben het format van PPO-NK gebruikt.

1. Gestructureerde leeromgeving
 - 4 van de 15 scholen hebben aangegeven dat ze het afgelopen schooljaar extra ondersteuning hebben geboden aan leerlingen binnen het cluster gestructureerde leeromgeving, variërend van 2% tot 100% van de leerlingpopulatie.
 - 5 scholen noemen dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school (dit zijn niet altijd dezelfde scholen als degenen die aangeven extra ondersteuning te hebben geboden).
 - Van de meeste scholen worden 1 (n=5) of 2 (n=7) aanpakken opgenomen in het dataoverzicht, dit betreft in de meeste gevallen de aanwezigheid van materialen/methodieken voor werkhouding en taakgerichtheid, de aanwezigheid van afgezonderde werkplekken of het gebruik van klassikale methoden (bv. Taakspel, Teach Like a Champion).
2. Ondersteunende leeromgeving
 - 4 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, variërend van 1% tot 7% van de leerlingpopulatie.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van de meeste scholen zijn 1 (n=7) of 2 (n=8) aanpakken opgenomen. Naast de aanwezigheid van aangepaste remediërende methoden, materialen en/of software kunnen 6 scholen extra ondersteuning in de vorm van RT of een hulpklas bieden.
3. Uitdagende leeromgeving
 - 3 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, respectievelijk 2%, 10% en 20%.
 - Twee scholen noemen dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van de meeste scholen (n=12) zijn 2 of 3 aanpakken opgenomen. Dit betreft voornamelijk de aanwezigheid van aangepaste remediërende methoden, materialen en/of software (n=13) en het werken met een signaleringsinstrument en/of protocol voor hoofdbegaafdheid (n=10). Minder vaak genoemd zijn o. a. een plusklas/verrijkingsklas (n=4), extra begeleiding (n=2), de aanwezigheid van een specialist hoogbegaafdheid (n=2) en signalering van onderpresteerders door middel van de NSCCT (n=2).
4. Taalrijke leeromgeving
 - 3 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, variërend van 1% tot 25% van de populatie.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van de meeste scholen (n=11) zijn 1 of 2 aanpakken opgenomen. Meestgenoemd zijn aanwezigheid van een taalspecialist/coördinator (n=5), screening van kleuters (n=4) en een kleuterplusklas (n=2).
5. Gedragsinterventietechnieken

- 2 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, dit gaat bij allen om 2% van de populatie.
- Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
- 10 scholen beschrijven 1 tot 2 aanpakken binnen dit cluster, 5 scholen hebben 3-5 aanpakken omschreven. Dit zijn voornamelijk de inzet van 1 of meerdere methodes (bv. Kiva, Grip op de groep) en het monitoren van de sociaal-emotionele ontwikkeling. Daarnaast zijn het geven van SoVa- of Kanjertraining, beschikbaarheid van gedragsspecialist/anti-pestcoördinator en de aanwezigheid van time-outplekken enkele keren genoemd.

6. Verrijkt leesonderwijs

- 4 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, respectievelijk 4%, 5%, 6% en 30%
- 1 school noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school, dit is de school die het afgelopen jaar aan 30% van de leerlingen extra ondersteuning heeft geboden.
- 10 scholen beschrijven 1 tot 3 aanpakken binnen dit cluster, 5 scholen beschrijven 4 tot 6 aanpakken. De scholen die de meeste aanpakken beschrijven zijn meestal geen scholen die dit ook als behoefte noemen of extra ondersteuning hebben geboden op dit gebied. Bijna alle scholen beschikken over een protocol voor leesproblemen en dyslexie, daarnaast hebben 7 scholen aanvullende methoden en materialen (Ralfi, Connect, Taal in Blokjes). Andere aanpakken die genoemd worden zijn extra ondersteuning/RT (n=2), zichtbaar maken van compensatie en dispensatie bij dyslexie (n=2) en de aanwezigheid van een leescoördinator (n=3).

7. Verrijkt rekenonderwijs

- 3 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, variërend van 1% tot 20 % van de populatie.
- Eén school noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school. (Dit is de school die aangeeft 20% van populatie extra ondersteuning te geven op het gebied van rekenen.)
- Van de meeste scholen zijn 1 (n=6) of 2 (n=8) aanpakken opgenomen. Meestgenoemd zijn de beschikbaarheid van ondersteunende materialen (bv. Jamara rekenen), een rekenspecialist/coördinator en de aanwezigheid/het gebruik van het dyscalculie-/ERWD-protocol.

8. Aangepaste leeromgeving

- Geen van de scholen geeft aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied.
- Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
- De meeste scholen noemen 1 tot 3 aanpakken/mogelijkheden. Naast rolstoel-toegankelijkheid (niet alle scholen) gaat het om de beschikbaarheid van aangepaste materialen (n=5), rustige ruimtes (n=6) en motorische ondersteuning (n=2). Drie scholen geven aan dat overige aanpassingen in overleg mogelijk zijn.

9. Executieve functies

- 3 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, respectievelijk 1%, 20% en 100% van de populatie.
- Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
- Eén school maakt hiervoor gebruik van het programma Kids Skills.

10. Overig

- Als overige ondersteuningsbehoeften zijn genoemd: een veelzijdig aanbod/brede ontwikkeling (n=2) en ruimte voor eigenheid/diversiteit van kinderen (n=2)
- Als overig aanpak heeft 1 school een Protocol informatieverstrekking gescheiden ouders.

3.4 Alkmaar-Zuid

Van 8 scholen in werkgebied Alkmaar-Zuid is een ondersteuningsprofiel geanalyseerd, allen hebben het format van PPO-NK gebruikt.

1. Gestructureerde leeromgeving
 - 3 van de 8 scholen hebben aangegeven dat ze het afgelopen schooljaar extra ondersteuning hebben geboden aan leerlingen binnen het cluster gestructureerde leeromgeving, aan respectievelijk 2,8%, 6% en 9% van de leerlingpopulatie.
 - 1 school noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van 4 scholen is geen aanpak opgenomen in het dataoverzicht, bij de andere scholen 1 (n=2) of 3 (n=2) aanpakken. Dit betreft de aanwezigheid van materialen/methodieken voor werkhouding en taakgerichtheid (n=3), de inzet van klassikale methoden als PBS (n=2) en de aanwezigheid van een time-outplek (n=2).
2. Ondersteunende leeromgeving
 - 3 scholen hebben aangegeven dat ze het afgelopen schooljaar extra ondersteuning hebben geboden op dit gebied, het gaat daarbij om maximaal 1% van de leerlingpopulatie.
 - 1 school noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van alle scholen zijn 1-2 aanpakken opgenomen, namelijk de aanwezigheid van aangepaste remediërende methoden, materialen en/of software (n=8) en de mogelijkheid tot extra ondersteuning/RT (n=4).
3. Uitdagende leeromgeving
 - 3 scholen hebben aangegeven dat ze het afgelopen schooljaar extra ondersteuning hebben geboden op dit gebied, aan respectievelijk 5%, 6% en 18% van de leerlingpopulatie.
 - 4 scholen noemen dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van de meeste scholen (n=6) zijn 1-3 aanpakken opgenomen, het gaat om de aanwezigheid van aangepaste remediërende methoden, materialen en/of software (n=3), een plusklas/verrijkingsklas (n=2), de aanwezigheid van een protocol voor meer- en hoogbegaafdheid (n=3) het gebruik van de NSCCT voor signalering van onderpresteerders (n=4).
4. Taalrijke leeromgeving
 - 3 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, het gaat daarbij om 1 tot 5% van de populatie.
 - 2 scholen noemen dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - 3 scholen beschrijven 1 tot 2 aanpakken, namelijk de aanwezigheid van een kleuterplusklas (n=2), screening van kleuters (n=1) en ondersteuning door gebaren (n=1).
5. Gedragsinterventietechnieken
 - 3 scholen hebben aangegeven dat ze het afgelopen schooljaar extra ondersteuning hebben geboden op dit gebied, aan respectievelijk 1%, 1,5% en 7% van de leerlingpopulatie.
 - 2 scholen noemen dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - De meeste scholen beschrijven 2 aanpakken binnen dit cluster (n=5), het gaat daarbij om de inzet van 1 of meerdere methodes (bv. DVS, Leefstijl) en het monitoren van de sociaal-emotionele ontwikkeling.
6. Verrijkt leesonderwijs

- 3 scholen hebben aangegeven dat ze het afgelopen schooljaar extra ondersteuning hebben geboden op dit gebied, aan respectievelijk 2%, 6% en 15% van de leerlingpopulatie.
 - 3 scholen noemen die expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school, waaronder de school die het afgelopen jaar aan 15% van de leerlingen extra ondersteuning heeft geboden.
 - Van de scholen zijn 1-4 aanpakken (n=6) en 10 aanpakken (n=2) opgenomen binnen dit cluster. Dit zijn niet de scholen die aangeven extra ondersteuning te hebben geboden of het expliciet als behoefte beschrijven (die onderdelen zijn niet ingevuld). Bijna alle scholen beschikken over een protocol voor leesproblemen en dyslexie (n=7), daarnaast zijn genoemd: aanvullende methoden en materialen voor het leesonderwijs (n=3); aanvullende materialen voor dyslectische leerlingen (n=3); het zorgen voor/zichtbaar maken van compensatie en dispensatie bij dyslexie (n=2); samenwerking met de bibliotheek (n=3).
7. Verrijkt rekenonderwijs
- 3 scholen hebben aangegeven dat ze het afgelopen schooljaar extra ondersteuning hebben geboden op dit gebied, aan respectievelijk 1,3%, 6% en 18% van de leerlingpopulatie.
 - 3 scholen noemen die expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school, waaronder de school die het afgelopen jaar aan 18% van de leerlingen extra ondersteuning heeft geboden.
 - Van 5 scholen zijn 1-2 aanpakken opgenomen. Dit gaat meestal om de aanwezigheid van een dyscalculie/ERWD-protocol en/of de beschikbaarheid van aanvullende ondersteunende materialen.
8. Aangepaste leeromgeving
- 3 scholen hebben aangegeven dat ze het afgelopen schooljaar extra ondersteuning hebben geboden op dit gebied, aan respectievelijk 0,8%, 1% en 15% van de leerlingpopulatie.
 - 1 school noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Gemiddeld zijn ca. 2 aanpakken/mogelijkheden omschreven (variërend van 0 tot 4 aanpakken per school). Naast rolstoeltoegankelijkheid (n=5) worden de beschikbaarheid van aangepaste materialen (n=2) en rustige ruimtes (n=5) het meest genoemd.
9. Executieve functies
- 3 scholen hebben aangegeven dat ze het afgelopen schooljaar extra ondersteuning hebben geboden op dit gebied, aan respectievelijk 3%, 7% en 8% van de leerlingpopulatie.
 - Eén van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Er zijn van deze scholen geen aanpakken opgenomen binnen dit cluster.
10. Overig
- Als overig ondersteuningsbehoeften worden genoemd: veelzijdig aanbod/brede ontwikkeling (n=1) en begeleiding bij de sociaal-emotionele ontwikkeling, bv. traumaverwerking (n=1). Deze school noemt ook creatieve therapie voor traumaverwerking als aanpak.

3.5 Bergen

Van 7 scholen in werkgebied Bergen is een ondersteuningsprofiel geanalyseerd, 6 daarvan hebben het format van PPO-NK gebruikt.

1. Gestructureerde leeromgeving
 - Geen van de scholen heeft aangegeven dat ze het afgelopen schooljaar extra ondersteuning hebben geboden op dit gebied.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van 1 school is een aanpak opgenomen in het dataoverzicht, namelijk de aanwezigheid van een rustige werkplek binnen de klas.
2. Ondersteunende leeromgeving
 - Geen van de scholen heeft aangegeven dat ze het afgelopen schooljaar extra ondersteuning hebben geboden op dit gebied.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van de meeste scholen zijn 1 tot 2 aanpakken opgenomen, namelijk de aanwezigheid van aangepaste remediërende methoden, materialen en/of software (n=6) en de mogelijkheid van extra ondersteuning/RT.
3. Uitdagende leeromgeving
 - Geen van de scholen heeft aangegeven dat ze het afgelopen schooljaar extra ondersteuning hebben geboden op dit gebied.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van de meeste scholen (n=5) is 1 aanpak opgenomen. Het meest genoemd is het werken met een signaleringsinstrument en/of protocol voor hoofdbegaafdheid (n=4) en de beschikbaarheid van aangepaste uitdagende methoden, materialen en/of software (n=2).
4. Taalrijke leeromgeving
 - Geen van de scholen heeft aangegeven dat ze het afgelopen schooljaar extra ondersteuning hebben geboden op dit gebied.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Eén school noemt de mogelijkheid van extra ondersteuning/RT als aanpak.
5. Gedragsinterventietechnieken
 - Geen van de scholen heeft aangegeven dat ze het afgelopen schooljaar extra ondersteuning hebben geboden op dit gebied.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van de meeste scholen zijn 1 tot 2 aanpakken opgenomen, waarbij de inzet van 1 of meerdere methodes (bv. DVS, Kanjertraining) het meest genoemd is (n=4).
6. Verrijkt leesonderwijs
 - Geen van de scholen heeft aangegeven dat ze het afgelopen schooljaar extra ondersteuning hebben geboden op dit gebied.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van de meeste scholen zijn 1 tot 3 aanpakken opgenomen, het meest genoemd zijn de beschikbaarheid van een protocol voor leesproblemen en dyslexie (n=5), het zorgen voor/zichtbaar maken van compensatie en dispensatie bij dyslexie (n=3), aanwezigheid van aanvullende methoden en materialen (n=2) en een lees-/dyslexiespecialist (n=2).
7. Verrijkt rekenonderwijs
 - Geen van de scholen heeft aangegeven dat ze het afgelopen schooljaar extra ondersteuning hebben geboden op dit gebied.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van 4 scholen is een aanpak opgenomen. Het gaat hierbij om de aanwezigheid/het gebruik van het dyscalculie-/ERWD-protocol (n=3) en de aanwezigheid van een rekenspecialist/coördinator (n=1).
8. Aangepaste leeromgeving

- Geen van de scholen heeft aangegeven dat ze het afgelopen schooljaar extra ondersteuning hebben geboden op dit gebied.
- Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
- Van de meeste scholen is 1 aanpak opgenomen (n=5), dit betreft met name de rolstoeltoegankelijkheid van het gebouw.

9. Executieve functies

- Geen van de scholen heeft aangegeven dat ze het afgelopen schooljaar extra ondersteuning hebben geboden op dit gebied.
- Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
- Er zijn geen aanpakken opgenomen binnen dit cluster.

10. Overig

- Er zijn geen overige onderwijsbehoeften of aanpakken genoemd.

3.6 Heiloo

Van 9 scholen in werkgebied Heiloo is een ondersteuningsprofiel geanalyseerd, 8 daarvan hebben het format van PPO-NK gebruikt.

1. Gestructureerde leeromgeving

- 3 van de 9 scholen hebben aangegeven dat ze het afgelopen schooljaar extra ondersteuning hebben geboden aan leerlingen binnen het cluster gestructureerde leeromgeving, aan respectievelijk 2,86%, 9% en 10% van de populatie.
- 1 school noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
- Van 5 scholen is 1 aanpak opgenomen in het dataoverzicht, het gaat hierbij om de aanwezigheid van materialen/methodieken voor werkhouding en taakgerichtheid (n=4) en de aanwezigheid van afgezonderde werkplekken (n=1).

2. Ondersteunende leeromgeving

- 3 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, dit ging om 2-5% van de leerlingpopulatie.
- 1 school noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
- Van de meeste scholen is 1 aanpak opgenomen (n=6), meestal ging dit om de aanwezigheid van aangepaste remediërende methoden, materialen en/of software (n=6). 1 school noemt de mogelijkheid van extra ondersteuning/RT.

3. Uitdagende leeromgeving

- 1 school geeft aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, het gaat daarbij om 13% van de populatie.
- 1 school (niet dezelfde als bovengenoemde) noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
- Het aantal genoemde aanpakken varieert van 0 tot 4. Meest genoemd zijn de aanwezigheid van aangepaste remediërende methoden, materialen en/of software, een plusklas/verrijkingsklas (n=6). het werken met een signaleringsinstrument en/of protocol voor hoofdbegaafdheid (n=4) en de aanwezigheid van een plusklas (n=3).

4. Taalrijke leeromgeving

- 3 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, het gaat daarbij om 1-2% van de populatie.
- Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.

- Van 5 scholen zijn 1 tot 2 aanpakken opgenomen. Meest genoemd zijn ondersteuning door gebaren (n=5), beschikbaarheid van aangepaste materialen (n=2), een taalspecialist (n=2) en ondersteuning door middel van gebaren (n=2).
5. Gedragsinterventietechnieken
- 3 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, het gaat respectievelijk om 0,71%, 11% en 13 % van de populatie.
 - 1 school noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van 6 scholen zijn 1 tot 2 aanpakken opgenomen, van 2 scholen 5 tot 6 aanpakken. (Bij deze laatste 2 scholen, gaat het om 1 school die vorig jaar veel extra ondersteuning heeft geboden, en de school die dit expliciet als onderwijsbehoefte benoemt.) Meest genoemde aanpakken zijn de inzet van 1 of meerdere methodes (n=7), het monitoren van de sociaal-emotionele ontwikkeling (n=4) en verschillende trainingen als SoVa- en faalangsttrainingen (n=4).
6. Verrijkt leesonderwijs
- 2 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, respectievelijk 0,71% en 12%.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Gemiddeld beschrijven scholen 3 aanpakken binnen dit cluster, variërend van 0 tot 7 aanpakken. Meest genoemd zijn aanvullende methoden en materialen (n=6), een protocol voor leesproblemen en dyslexie (n=5), aanvullende materialen voor dyslectische leerlingen (n=5), het zorgen voor/zichtbaar maken van compensatie en dispensatie bij dyslexie (n=3) en extra ondersteuning/RT.
7. Verrijkt rekenonderwijs
- 1 school geeft aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, het gaat daarbij om 3% van de populatie.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van 6 scholen zijn 1-3 aanpakken opgenomen, het gaat daarbij om de aanwezigheid/het gebruik van het dyscalculie-/ERWD-protocol (n=5), aanvullende materialen (n=3) en een rekenspecialist/-coördinator (n=2).
8. Aangepaste leeromgeving
- 2 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden aan minder dan 1% van de leerlingpopulatie.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Gemiddeld worden ca. 2 aanpakken/mogelijkheden omschreven (variërend van 0 tot 4 aanpakken per school). Naast rolstoeltoegankelijkheid (n=8) zijn beschikbaarheid van aangepaste materialen (n=2), rustige ruimtes (n=3) en expertise op het gebied van visuele beperkingen (n=2) het meeste genoemd.
9. Executieve functies
- 1 school geeft aan extra ondersteuning te hebben geboden aan minder dan 3% van de leerlingpopulatie.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Er zijn geen aanpakken opgenomen binnen dit cluster.
10. Overig
- Er zijn geen overige onderwijsbehoeften genoemd.
 - Eén school heeft expertise en kan begeleiding bieden op het gebied van ASS-problematiek.

3.7 Langedijk

Van 8 scholen in werkgebied Langedijk is een ondersteuningsprofiel geanalyseerd, allen hebben het format van PPO-NK gebruikt.

1. Gestructureerde leeromgeving
 - 6 van de 8 scholen hebben aangegeven dat ze het afgelopen schooljaar extra ondersteuning hebben geboden aan leerlingen binnen het cluster gestructureerde leeromgeving, variërend van 0,6% tot 11% van de leerlingpopulatie (gemiddeld 6%).
 - 3 scholen noemen dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van 3 scholen is 1 aanpak opgenomen in het dataoverzicht, van 1 school 3 aanpakken. Meest genoemd is de aanwezigheid van materialen/methodieken voor werkhouding en taakgerichtheid (n=3). Van de scholen die vorig jaar aan meer dan 7% van de populatie ondersteuning hebben geboden (n=3), zijn geen aanpakken opgenomen.
2. Ondersteunende leeromgeving
 - 5 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, variërend van 0,8% tot 7% van de leerlingpopulatie.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van de meeste scholen is 1 aanpak opgenomen (n=6), namelijk de aanwezigheid van aangepaste remediërende methoden, materialen en/of software. Daarnaast noemen 2 scholen de mogelijkheid van extra ondersteuning/RT.
3. Uitdagende leeromgeving
 - 3 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, het gaat daarbij om maximaal 1 tot 6% van de populatie.
 - 2 scholen noemen dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van de meeste scholen (n=7) zijn 1 tot 3 aanpakken opgenomen. Dit gaat met name om de aanwezigheid aangepaste remediërende methoden, materialen en/of software (n=7), een plusklas/verrijkingssklas (n=4) en een protocol voor hoofdbegaafdheid (n=3).
4. Taalrijke leeromgeving
 - 6 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, variërend van 0,4% tot 25% van de populatie (gemiddeld 6%).
 - 3 van de bovengenoemde scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van de meeste scholen zijn 1 tot 2 aanpakken opgenomen. Meest genoemd zijn ondersteuning door middel van gebaren (n=6) en ondersteuning in een hulpklas (n=2).
5. Gedragsinterventietechnieken
 - 6 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, variërend van 0,3% tot 20% van de populatie (gemiddeld 7%).
 - 3 scholen noemen dit cluster expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van de scholen zijn 1 tot 5 aanpakken opgenomen (gemiddeld 3). Alle scholen zetten 1 of meerdere methodes in (bv. Kanjertraining). Daarnaast zijn het vaakst genoemd: een time-outplek (n=5), gedragsspecialist (n=4), het monitoren van de sociaal-emotionele ontwikkeling (n=2), extra ondersteuning op het gebied van sociaal-emotionele problematiek (n=2), faalangst- of weerbaarheidstrainingen (n=2) en de aanwezigheid van een anti-pestcoördinator (n=2).
6. Verrijkt leesonderwijs
 - 6 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, variërend van 0,4% tot 15% van de leerlingpopulatie.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.

- Van 6 scholen zijn 2 tot 4 aanpakken opgenomen, van 2 scholen 10 aanpakken. Alle scholen beschikken over een protocol voor leesproblemen en dyslexie, verder gaat het om de beschikbaarheid van aanvullende methoden en materialen (n=6), zorgen voor/zichtbaar maken van compensatie en dispensatie bij dyslexie (n=6) en extra ondersteuning/RT (n=2).
7. Verrijkt rekenonderwijs
- 2 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van alle scholen zijn 1-2 aanpakken opgenomen. Dit gaat meestal om de aanwezigheid/het gebruik van het dyscalculie-/ERWD-protocol (n=5), aanwezigheid van aanvullende methoden/materialen (n=3) en extra ondersteuning/RT (n=2).
8. Aangepaste leeromgeving
- 2 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van alle scholen zijn 1-2 aanpakken opgenomen. Naast rolstoeltoegankelijkheid (alle scholen) gaat het om de aanpassingen en materialen voor leerlingen met een visuele beperking (n=2) en beschikbaarheid van aangepaste materialen (n=5) en een rustige ruimte (n=1). 2 scholen geven aan dat overige aanpassingen in overleg mogelijk zijn.
9. Executieve functies
- 5 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, variërend van 0,3% tot 13% van de populatie.
 - Eén school noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school (dit betreft de school die aan 13% van de leerlingen ondersteuning heeft geboden).
 - Van bovengenoemde school is 1 aanpak opgenomen, namelijk het gebruik van de observatielijst Leren leren.
10. Overig
- Als overig ondersteuningsbehoeften worden genoemd: maatwerk (n=2), differentiatie (n=1), korte directe instructie met concrete voorbeelden en praktische activerende werkvormen (n=1), ruimte voor eigenheid/diversiteit kinderen (n=1) en aandacht voor de kernwaarden van het Daltononderwijs (n=1).
 - Er zijn geen overige aanpakken opgenomen.

3.8 Heerhugowaard-Zuid

Van 8 scholen in werkgebied Heerhugowaard-Zuid is een ondersteuningsprofiel geanalyseerd, 4 daarvan hebben het format van PPO-NK gebruikt.

1. Gestructureerde leeromgeving
- 1 school geeft aan extra ondersteuning te hebben geboden binnen het cluster gestructureerde leeromgeving aan 3% van de leerlingen.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van 4 scholen is 1 aanpak opgenomen in het dataoverzicht, bij 2 scholen 3 tot 4 aanpakken. Meest genoemd zijn de aanwezigheid van materialen/methodieken voor werkhouding en taakgerichtheid (n=5), de aanwezigheid van afgezonderde werkplekken (n=2) en de inzet van klassikale methoden (n=2).
2. Ondersteunende leeromgeving
- 1 school geeft aan extra ondersteuning te hebben geboden binnen het cluster gestructureerde leeromgeving aan 2% van de leerlingen.

- Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van de meeste scholen zijn 1-2 aanpakken opgenomen (n=6), voornamelijk betreft dit de aanwezigheid van aangepaste remediërende methoden, materialen en/of software (n=6).
3. Uitdagende leeromgeving
- Geen van de scholen geeftaan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Gemiddeld zijn 2 aanpakken opgenomen (varieert tussen 0 en 4 per school). Dit betreft de aanwezigheid van aangepaste remediërende methoden, materialen en/of software (n=6), een plusklas/verrijkingsklas (n=2), het werken met een signaleringsinstrument en/of protocol voor hoofdbegaafdheid (n=4) en de NSCCT (n=2). 1 school heeft een specialist hoogbegaafdheid.
4. Taalrijke leeromgeving
- 1 school geeft aan extra ondersteuning te hebben geboden binnen het cluster gestructureerde leeromgeving aan 2% van de leerlingen.
 - 1 school noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van de meeste scholen zijn 1-2 aanpakken opgenomen, bij 1 school 4 aanpakken. Meest genoemd is de aanwezigheid van een taalspecialist/-coördinator (n=6).
5. Gedragsinterventietechnieken
- 1 school geeft aan extra ondersteuning te hebben geboden binnen het cluster gestructureerde leeromgeving aan 1% van de leerlingen.
 - 1 school noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Het aantal opgenomen aanpakken binnen dit cluster varieert van 1 tot 7 (gemiddeld 3 aanpakken). Dit zijn voornamelijk de inzet van 1 of meerdere methodes (n=7), de aanwezigheid van gedrags- of SEO-specialisten (n=5) en het monitoren van de sociaal-emotionele ontwikkeling (n=3) of de sociale veiligheid (n=3).
6. Verrijkt leesonderwijs
- 1 school geeft aan extra ondersteuning te hebben geboden binnen het cluster gestructureerde leeromgeving aan 2% van de leerlingen.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Binnen dit cluster zijn 2 tot 5 aanpakken per school opgenomen. Bijna alle scholen beschikken over een protocol voor leesproblemen en dyslexie. Andere genoemde aanpakken zijn de aanwezigheid van een dyslexie- of leesspecialist (n=6) en aanvullende methoden en materialen (n=3).
7. Verrijkt rekenonderwijs
- Geen van de scholen geeft aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied.
 - 1 school noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van de meeste scholen zijn 1 tot 2 aanpakken opgenomen (n=6). Dit gaat meestal om de aanwezigheid van een rekenspecialist/-coördinator (n=4), de aanwezigheid/het gebruik van het dyscalculie-/ERWD-protocol (n=2) en de aanwezigheid van aanvullende methoden/materialen (n=2).
8. Aangepaste leeromgeving
- 1 school geeft aan extra ondersteuning te hebben geboden binnen het cluster gestructureerde leeromgeving aan 2% van de leerlingen.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Gemiddeld worden ca. 2 aanpakken/mogelijkheden omschreven (variërend van 0 tot 4 aanpakken per school). Meest genoemd zijn de beschikbaarheid van aangepaste materialen (n=6), rolstoeltoegankelijkheid (n=5) en aanwezigheid van een rustige ruimtes (n=2). 1 school geeft aan dat overige aanpassingen in overleg mogelijk zijn.

9. Executieve functies

- Geen van de scholen geeft aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied.
- 1 school noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
- Er zijn geen aanpakken opgenomen binnen dit cluster.

10. Overig

- Er zijn geen overige onderwijsbehoeften genoemd.
- Als overig aanpakken worden genoemd: expertise met ASS-problematiek (n=1) en SEN-ondersteuning (n=1).

3.9 Heerhugowaard-Noord

Van 9 scholen in werkgebied Heerhugowaard-Noord is een ondersteuningsprofiel geanalyseerd, 5 daarvan hebben het format van PPO-NK gebruikt.

1. Gestructureerde leeromgeving

- 4 van de 9 scholen hebben aangegeven dat ze het afgelopen schooljaar extra ondersteuning hebben geboden aan leerlingen binnen het cluster gestructureerde leeromgeving, variërend van 3% tot 29% van de leerlingpopulatie.
- 2 van deze scholen noemen dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
- Van de meeste scholen (n=8) zijn 1-2 aanpakken opgenomen in het dataoverzicht, dit betreft in de meeste gevallen de aanwezigheid van materialen/methodieken voor werkhouding en taakgerichtheid (n=5), of de aanwezigheid van afgezonderde werkplekken (n=5).

2. Ondersteunende leeromgeving

- 4 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, variërend van 1% tot 10% van de leerlingpopulatie.
- Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
- Van alle scholen is 1 aanpak opgenomen, namelijk de aanwezigheid van aangepaste remediërende methoden, materialen en/of software.

3. Uitdagende leeromgeving

- 4 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, variërend van 3% tot 14% van de populatie.
- Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
- Van de meeste scholen worden 1 tot 2 (n=5) of 4 (n=2) aanpakken opgenomen. Dit betreft de aanwezigheid van aangepaste remediërende methoden, materialen en/of software (n=5), een specialist hoogbegaafdheid (n=4), een plusklas/verrijkingsklas (n=2) en het werken met een signaleringsinstrument en/of -protocol voor hoofdbegaafdheid (n=2).

4. Taalrijke leeromgeving

- 4 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, respectievelijk 1,2%, 5%, 23% en 30% van de populatie.
- 2 van deze scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
- Per school zijn 1 tot 2 aanpakken opgenomen. Meest genoemd zijn een taalspecialist of -coördinator (n=4), extra ondersteuning/RT (n=3), ondersteuning door gebaren (n=2) en beschikbaarheid van aangepaste materialen (n=2).

5. Gedragsinterventietechnieken

- 4 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, variërend van ca. 2% (n=2) tot ca. 20% (n=2) van de populatie.
- 1 school noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.

- Gemiddeld zijn 2 aanpakken per school opgenomen (variërend van 1-4). Dit zijn voornamelijk de inzet van 1 of meerdere methodes (alle scholen), het monitoren van de sociaal-emotionele ontwikkeling (n=4), aanwezigheid van een gedrags- of SEO-specialist (n=4) en de aanwezigheid van materialen/methodieken voor het trainen van sociale vaardigheden (n=2).
6. Verrijkt leesonderwijs
- 3 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, het gaat daarbij om respectievelijk 6%, 10% en 25%.
 - 1 van deze scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school, dit is de school die het afgelopen jaar aan 25% van de leerlingen extra ondersteuning heeft geboden.
 - Per school zijn er 2-7 aanpakken binnen dit cluster opgenomen (gemiddeld 4 per school). Bijna alle scholen beschikken over een protocol voor leesproblemen en dyslexie. Daarnaast worden de volgende aanpakken het meest genoemd: aanvullende methoden en materialen voor het leesonderwijs (n=5), aanvullende materialen voor dyslectische leerlingen (bv. spraak- en luistersoftware; n=3) het zorgen voor/zichtbaar maken van compensatie en dispensatie bij dyslexie (n=4); en de aanwezigheid van een dyslexie- of leesspecialist.
7. Verrijkt rekenonderwijs
- 4 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, variërend van 1% tot 16% van de populatie.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van de meeste scholen zijn 1-3 aanpakken opgenomen. Dit gaat meestal om de aanwezigheid van een reken- of dyscalculiespecialist (n=5), het gebruik van het dyscalculie-/ERWD-protocol (n=3) en extra ondersteuning/RT (n=2). 1 school noemt groepsdoorbrekend werken als aanpak.
8. Aangepaste leeromgeving
- 3 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, het ging daarbij om minder dan 1% van de leerlingpopulatie.
 - Geen van de scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Per school zijn 0-3 aanpakken opgenomen. Naast rolstoeltoegankelijkheid (bijna alle scholen) gaat het om de beschikbaarheid van aangepaste materialen (n=3) en rustige ruimtes (n=4).
9. Executieve functies
- 4 scholen geven aan extra ondersteuning te hebben geboden op dit gebied, variërend van 1% tot 25% van de populatie.
 - Eén van deze scholen noemt dit expliciet als een onderwijsbehoefte binnen de school.
 - Van 3 scholen is 1 aanpak opgenomen, het gaat daarbij respectievelijk om een training executieve vaardigheden voor gr. 7/8, groepsdoorbrekend werken en beschikbaarheid van een rustige werkplek met ondersteuning.
10. Overig
- Als overig ondersteuningsbehoeften worden genoemd: doorgaande lijn m.b.t. afspraken/aanpak (n=2), structuur in (reken)onderwijs voor leerlingen met een eigen leerlijn (n=2) en woordenschat methoden die aansluiten bij Daltonderwijs (n=1).
 - Als overig aanpak noemt 1 school de aanwezigheid van een hulpklas/begeleidingslokaal.

4. Conclusie en Discussie

In dit onderzoek stonden 2 onderzoeksvragen centraal. De eerste onderzoeksvraag luidde: “Welke gegevens zijn er in de schoolondersteuningsprofielen opgenomen wat betreft de uitgangssituatie, behoeften en beschikbare aanpakken van de scholen?” Deze vraag is beantwoord door het opstellen van een dataoverzicht, waarin zichtbaar is welke gegevens in de schoolondersteuningsprofielen zijn opgenomen (zie Bijlage A).

De tweede vraag was: “Wat is de relatie tussen de aanwezige behoeften en de beschikbare aanpakken op scholen binnen de acht werkgebieden van het samenwerkingsverband PPO-NK?” Om deze vraag te beantwoorden, werden verschillende gegevens uit het overzicht met elkaar vergeleken.

In deze paragraaf wordt besproken tot welke conclusies dit onderzoek leidt, worden de beperkingen van het onderzoek besproken en aanbevelingen gedaan voor het werken met ondersteuningsprofielen. Hierbij wordt in verschillende paragrafen ingegaan op het gebruik van de schoolondersteuningsprofielen als ‘informatiebron’, het format van PPO-NK en het beschrijven van ‘categorieën van onderwijsbehoeften’.

Schoolondersteuningsprofielen als ‘informatiebron’

Het eerste doel van dit onderzoek was het in kaart brengen van de gegevens die in de schoolondersteuningsprofielen zijn opgenomen wat betreft de uitgangssituatie, behoeften en beschikbare aanpakken van de scholen. Daarbij zijn enkele kanttekeningen te plaatsen. Doordat de ondersteuningsprofielen inhoudelijk sterk van elkaar verschillen, ontstonden veel verschillende categorieën met informatie, die niet met elkaar vergeleken konden worden. Daarnaast is veel informatie in de profielen kwalitatief beschreven en daardoor lastig in een dataoverzicht op te nemen. Om vergelijkingen tussen scholen of binnen werkgebieden mogelijk te maken, zouden van elke school dezelfde kengetallen in hetzelfde formaat (bv. percentages) beschikbaar moeten zijn.

De vraag rijst in hoeverre dat het doel is van een schoolondersteuningsprofiel, en in hoeverre het format zich daarvoor leent. Het dataoverzicht dat nu gemaakt is, is nu opgesteld in Excel, en heeft daardoor ook beperkingen wat betreft het gebruiksgemak en de analysemogelijkheden. Wanneer de wens is om op dit gebied verdere stappen te zetten, wordt aanbevolen om de kengetallen in een digitaal systeem op te nemen en met een daarvoor geschikt programma te analyseren. Dit biedt meer mogelijkheden dan het analyseren van de schoolondersteuningsprofielen zoals in dit onderzoek is gebeurd.

Het format

Het door PPO-NK opgestelde format is voor veel scholen leidend geweest bij het opstellen van het schoolondersteuningsprofiel. Het format is opgesteld vanuit de gedachte dat scholen eerst hun uitgangssituatie beschrijven, op basis daarvan een analyse van de behoeften maken, om vervolgens de aanpakken te omschrijven die daarbij aansluiten. Daarbij worden de drie onderdelen onderwijs/leerlingen, ouders/thuissituatie en sociaal netwerk onderscheiden. Deze lijn komt in het format niet altijd duidelijk naar voren en daardoor is het format ook niet door alle scholen op die manier ingevuld.

Doordat scholen vrij zijn om te bepalen hoe zij hun schoolondersteuningsprofiel opstellen, zijn er grote verschillen tussen de profielen en is het uitvoeren van een betrouwbare analyse op dit moment niet mogelijk. Zo is het onderdeel waarin scholen aangeven wat de behoeften van hun doelgroep zijn door minder dan de helft van alle scholen ingevuld, zodat een analyse hiervan geen betrouwbaar beeld geeft. Bovendien wil het ontbreken van informatie in de schoolondersteuningsprofielen niet zeggen, dat iets niet aanwezig is op de school. Wanneer alle categorieën die nu zijn ontstaan ter aanvulling aan scholen zouden worden voorgelegd, zou hier wellicht een heel ander beeld uit ontstaan.

Het overzicht dat nu is ontstaan moet dan ook vooral gebruikt worden om inzicht te krijgen in de wijze

waarop de schoolondersteuningsprofielen zijn opgesteld, en verder na te denken over wat het doel en de inhoud van de profielen zou moeten zijn. De informatie is niet betrouwbaar, eenduidig en volledig genoeg om conclusies te kunnen trekken over wat scholen/werkgebieden wel of niet kunnen bieden. Daarom wordt nu geen conclusie getrokken over de relatie tussen de behoeften en aanpakken van scholen binnen de werkgebieden (onderzoeksvraag 2), maar blijft het bij een beschrijving van de resultaten per werkgebied in hoofdstuk 3.

Categorieën van onderwijsbehoeften

In het schoolondersteuningsprofiel zijn tien mogelijke clusters van ondersteuningsbehoeften genoemd. Deze zijn afkomstig van het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband. Doordat in het SOP-format de indeling in tien clusters van onderwijsbehoeften is overgenomen, wordt gesuggereerd dat elke school op elke ondersteuningscategorie een (speciale) aanpak moet kunnen bieden. Doordat veel scholen bij elke categorie iets ingevuld hebben, vervaagt tevens het onderscheid tussen de scholen.

De aanpakken die de scholen in hoofdstuk vier beschreven bleken vaak erg algemeen geformuleerd, en bevatten onderdelen die geschaard kunnen worden onder de 'algemene onderwijskwaliteit' en niet zozeer een 'aanpak' zijn. Veel van deze teksten waren standaardteksten afkomstig uit het SOP-format van PPO-NK. Wanneer het doel van de schoolondersteuningsprofielen is om het onderscheid en de specialiteit van individuele scholen meer zichtbaar te maken, is het aan te bevelen om deze standaardteksten nog eens onder de loep te nemen.

Sommige scholen hebben gebruikt gemaakt van het format dat door de PO-Raad beschikbaar is gesteld (PO-Raad, 2012). De PO-Raad zegt het volgende over het omschrijven van de extra (specifieke) mogelijkheden van een school: *"Hierbij wordt de extra ondersteuning omschreven in termen van 'arrangementen' die al dan niet structureel onderdeel uitmaken van het onderwijsaanbod van de school. Een arrangement bestaat uit meerdere onderdelen. Het gaat om expertise, aandacht en tijd, voorzieningen, mogelijkheden van het gebouw en samenwerking. Een arrangement bestaat niet uit een enkel onderdeel zoals bijvoorbeeld alleen expertise. Dat is een te smalle basis voor een complete aanpak."* In dit format worden dus alleen de arrangementen (clusters) opgenomen waarbij scholen met verschillende aanpakken, methoden, materialen en expertise een 'compleet pakket' aan ondersteuning kunnen bieden. Om de profielen specifiek en meer onderscheidend te maken, is het van belang om duidelijk te maken welke ondersteuning van alle scholen verwacht wordt (algemene onderwijskwaliteit) en dit ook in algemeen in het format op te nemen. Scholen hoeven vervolgens niet bij alle clusters te beschrijven wat ze allemaal doen, maar beschrijven alleen de clusters waarbij zij, aanvullend op het algemene onderwijsaanbod, een specifieke en complete aanpak kunnen bieden. Wanneer wordt nagedacht over het gebruik van het ondersteuningsprofiel binnen PPO-NK, is het aan te bevelen om deze visie met betrekking tot het beschrijven van clusters/arrangementen daarin mee te nemen.

Tot slot

In dit oriënterende onderzoek is voor de eerste keer geprobeerd om de schoolondersteuningsprofielen binnen PPO-NK naast elkaar te leggen. Het onderzoek is vooral beschrijvend van aard gebleven, omdat het lastig bleek om betrouwbare analyses uit te voeren. Het is belangrijk dat binnen PPO-NK het gesprek gevoerd blijft worden over de wijze waarop de ondersteuningsprofielen kunnen bijdragen aan passend onderwijs. Dit onderzoek met zijn kanttekeningen draagt hopelijk bij aan het voortzetten van dit gesprek.

Bronvermelding

PO-Raad (2012). *Werken met het schoolondersteuningsprofiel in het regulier en (voortgezet) speciaal (basis-)onderwijs.*

Bijlagen

Bijlage A: definitief_format_schoolondersteuningsprofiel_PPO-NK_2017-2018

Bijlage B: 20180123 Overzicht analyse SOP's